

WPLYW WCZESNEGO KRYCIA I WYKOTÓW MACIOREK
POCHODZĄCYCH Z KRZYŻOWANIA OWIEC MERYNOSOWYCH
Z TRYKAMI RASY FIŃSKIEJ NA ILOŚĆ I JAKOŚĆ PRODUKOWANEJ WEŁNY

Bronisław Borys, Maciej Osikowski, Jadwiga Stankiewicz

Instytut Zootechniki

Pracownia Techniki Chowu i Żywienia Owiec, ZZD Kołuda Wielka

WSTĘP

Obserwacje wykonano w ramach badań nad dwustopniowym krzyżowaniem towarowym owiec merynosowych z trykami rasy fińskiej i ras mięsnych. Celem ich było określenie ilości i jakości wełny uzyskiwanej od maciorek F_1 , pochodzących z krzyżowania fin x merynos ($F_n \times M_p$), w zależności od wieku w czasie pierwszej stanówki i wykotu.

MATERIAŁ I METODY

Obserwacjami objęto runa 3 pierwszych strzyży 92 maciorek F_1 ($F_n \times M_p$), używanych do rozplodu pierwszy raz już w wieku 10-11 miesięcy (grupa A) lub tradycyjnie w wieku 18 miesięcy (grupa B). Pierwszą strzyżę maciorek przeprowadzono w wieku 11 miesięcy, drugą w wieku 23, a trzecią w wieku 35 miesięcy.

Oceniając efekty wczesnego krycia, uwzględniono maciorki używane we wszystkich kolejnych latach do rozplodu, natomiast

analizując wpływ wczesnych wykotów na użytkowość wełnistą w grupie A brano pod uwagę tylko maciorki wcześniej wykocone (w wieku 15-16 miesięcy), a obie grupy wyrównano pod względem typu urodzenia i masy ciała w wieku 10 miesięcy.

W badaniach oparto się na wynikach oceny run, wykonanej w Stacji Oceny Run Instytutu Zootechniki w Łodzi.

WYNIKI

Wcześniej stanowione maciorki grupy A uzyskiwały w pierwszej strzyży wyższą o 0,30 kg (8,8%) wydajność wełny potnej i o 0,20 kg (11,2%) czystego włókna niż ich rówieśnice z grup B (tab.). Różnice te prawdopodobnie spowodowane były m.in. wyższym poziomem żywienia macierek grupy A w okresie przygotowania do pierwszej stanówki oraz w czasie jej trwania [2]. Mimo obciążenia wielu macierek grupy A rozplodem w drugim roku życia (płodność - 86,8%, plenność - 162,1%, procent odchowu - 76,0), również w drugiej strzyży uzyskano od nich wyższą produkcję wełny, jednak różnice między grupami A i B były wtedy mniejsze i wynosiły 0,15 kg (4,6%) wełny potnej i 0,9 kg (5,1%) czystego włókna. Wydajność wełny potnej i czystego włókna w trzeciej strzyży rocznej była bardzo podobna w obu grupach macierek.

Ogółem, w pierwszych 3 latach życia od macierek grupy A uzyskano średnio wyższą produkcję wełny potnej o 0,47 kg (4,6%) i czystego włókna o 0,31 kg (5,7%). Podobne tendencje stwierdzono, analizując wpływ wczesnych wykotów macierek na poziom ich produkcji wełny (tab.). Pod względem rendement

Ilość i jakość wełny od macierek w zależności od wieku w czasie pierwszej stanówki i wykotu
Quantity and quality of wool from ewes according to their age at first mating and lambing

Cecha i nr strzyży Trait and number of shearing	Pierwsza stanówka First mating		Pierwszy wykot First lambing	
	wiek macierek, miesiące - ewes age, months			
	10	18	15	23
	A	B	A	B
Liczba macierek Number of ewes	47	45	38	40
Wydażność wełny potnej, kg Greasy wool yield, kg				
I	3,70	3,40	3,75	3,51
II	3,43	3,28	3,43	3,34
III	3,65	3,63	3,69	3,65
razem - total	10,78	10,31	10,87	10,50
Wydażność czystego włókna, kg Clean fleece yield, kg				
I	1,99	1,79	2,03 ^a	1,86 ^a
II	1,84	1,75	1,84	1,79
III	1,91	1,89	1,94	1,91
razem - total	5,74	5,43	5,81	5,57
Rendement, % Rendement, %				
I	53,8	52,7	54,0	52,9
II	53,4	52,9	53,3	53,1
III	53,6	52,0	52,5	52,2
Wysokość słupek, cm Height of wool staple, cm				
I	13,7	13,3	13,8	13,5
II	10,0	10,7	10,1 ^a	10,9 ^a
III	11,4	11,1	11,3	11,2
Sortyment podstawowy runa Essential assortment of fleece				
I	60's	60's	60's	60's
II	58's	58's	58's	58's
III	60/58's	60's	60/58's	60's

^{aa} $P \leq 0,05$.

wełna macierek grupy A z pierwszej strzyży przewyższała wełnę z grupy B (o 1,1 jednostki procentowej), natomiast w następnych strzyżach różnice te były nieznaczne.

Brak istotnego wpływu wczesnych wykotów badanych macierek na poziom produkcji wełny w drugim roku ich życia nie znajduje potwierdzenia w wynikach wcześniejszych badań, przeprowadzonych na maciorkach merynosowych oraz F_1 z krzyżowania tej rasy z trykami rasy fryzyjskiej i owcy olkuskiej [1, 2]. Bardziej charakterystyczne różnice wystąpiły w wysokości słupka wełny w drugiej strzyży - wełna macierek wcześniej stanowionych i wcześniej wykończonych z grupy A była znacznie krótsza: odpowiednio o 0,7 cm (7,0%) i 0,8 cm (7,9%); druga różnica statystycznie potwierdzona. Był to wyraźny skutek wczesnych wykotów macierek z grupy A, ponieważ w czasie pierwszej i trzeciej strzyży podobnych różnic między grupami macierek nie stwierdzono.

Nie zaobserwowano znaczniejszych różnic w podstawowym sortymencie run badanych macierek w zależności od wieku w czasie pierwszej stanówki lub pierwszego wykotu.

WNIOSEK

Wyniki przeprowadzonych badań pozwalają stwierdzić, że wcześniejsze użytkowanie rozplodowe macierek F_1 pochodzących z krzyżowania fin x merynos, mimo dużego ich obciążenia dodatkową ciążą i odchowem potomstwa, nie miało wyraźnego wpływu na ilość produkowanej wełny, jej rendement oraz sortyment podstawowy runa, natomiast powodowało zmniejszenie wysadności wełny w drugiej strzyży w wieku 25 miesięcy.

LITERATURA

1. Borys B., Stankiewicz J.: Zesz. Probl. Post. Nauk Rol., 1985, 303, 145-152.
2. Osikowski M., Borys B., Musiał A.: Zesz. Probl. Post. Nauk Rol., 1985, 303, 131-137.
3. Śliwa Z., Gut A., Kozal E., Olechnowicz J.: Prace Kom. Nauk Rol. i Kom. Nauk Leś. PTPN, 1978, 45, 287-292.

B. Borys, M. Osikowski, J. Stankiewicz

THE INFLUENCE OF EWES EARLY MATING AND LAMBING
FROM THE CROSSING OF MERINO SHEEP WITH FINNISH RAMS
ON THE YIELD AND QUALITY OF WOOL

S u m m a r y

The investigation was carried on the fleeces of the first 3 shearings of 92 crossbreed Fn x Mp ewes mated at the age of 10 or 18 months. Earlier reproduction of tested ewes did not markedly influence wool yield, its rendement and the value of basic fleece assortment, while lowered the wool length by 7%.

В. Борис, М. Осиковски, Я. Станкевич

ВЛИЯНИЕ РАННЕГО СПАРИВАНИЯ И ОКОТОВ ОВЦЕМАТОК ПРОИСХОДЯЩИХ
ОТ СКРЕЩИВАНИЯ МЕРИНОСОВЫХ ОВЕЦ С ФИНСКИМИ БАРАНАМИ
НА КОЛИЧЕСТВО И КАЧЕСТВО ПРОДУКЦИИ ШЕРСТИ

Р е з ю м е

Соответствующие наблюдения проводились на рунах от 3 первых стрижек в годовом отросте 92 овцематок F_1 от скрещивания мериносовых овец с финскими баранами, используемыми впервые для репродукции в 10-месячном возрасте (группа А) или традиционно в 28-месячном возрасте (группа Б).

Рано спаренные овцематки (А) давали в первой стрижке высеку продукции грязной шерсти (на 8,8%) и чистого волокна (на 11,2%), чем спаренные в более поздние сроки (Б).

Несмотря на значительную интенсивность репродуктивного использования овцематок, группа А во втором году жизни (плодовитость 86,8%, оплодотворимость 162,1%, процент выращенных ягнят 76,0%), они дали также и во второй стрижке высеку продукции шерсти; однако разницы между группами А и Б были меньше, составляя 0,154 кг (4,6%) грязной шерсти и 0,09 кг (5,1%) чистого волокна. В третьей годовой стрижке овцематки обеих групп дали очень сходную продукцию грязной шерсти и чистого волокна.

Рано окотившиеся овцематки дали в общем итоге в первые три года жизни высеку продукции шерсти, чем овцематки спариваемые в 18-месячном возрасте. Не установлено более существенного влияния ранних окотов на выход чистой шерсти и ее сортимент, однако во второй годовой стрижке высота штапеля шерсти была на 7,9% ниже в группе рано окотившихся овцематок.